

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **N. M.**, zast. JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Ověnecká 78/33, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 1. 2019, čj. OAM-143/LE-LE05-VL16-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 2. 2020, čj. 28 Az 3/2019-51, o návrhu žalobce na vydání předběžného opatření,

t a k t o :

Žalovanému **se ukládá** povinnost strpět pobyt žalobce v pobytovém středisku a poskytnout mu základní hmotné zabezpečení do pravomocného skončení řízení o této kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 7. 1. 2019 nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana dle § 12 – 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu ke krajskému soudu, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

[2] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost. Spolu s kasační stížností podal návrh na vydání předběžného opatření dle § 38 s. ř. s., jímž by se žalovanému uložilo, aby do pravomocného rozhodnutí o této kasační stížnosti strpěl pobyt stěžovatele v pobytovém středisku. Žalobce uvedl, že v ČR má manželku a dvě malé děti, které jsou odkázány na jejich pomoc. Momentálně nemohou sehnat ubytování, neboť pronajímatelé nejsou ochotní poskytnout ubytování cizincům. Případně ubytování poskytují pouze tehdy, že se cizinec prokáže potvrzením o strpění. To stěžovatel bohužel nemá. Popsal situaci, kdy v pobytovém středisku dle nové praxe žalovaného cizinci nemohou zůstat po pravomocném rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Stěžovatel by tak se svou rodinou zůstal na ulici bez finančních prostředků. S ohledem na to, že mají dvě malé děti, bylo by vyhození stěžovatele a jeho rodiny na ulici v rozporu s Úmluvou o právech dítěte. To vše ještě umocňuje fakt, že je v ČR vyhlášen nouzový stav a je zde situace, kdy jsou všichni ohroženi nemocí COVID-19.

[3] Podle žalovaného stěžovatel neuvedl ani nijak nedoložil skutečnosti svědčící o tom, že by pro něj výkon rozhodnutí znamenal vážnou újmu. Dále poukázal na § 79 zákona o azylu a uvedl, že stěžovatel se s rodinou momentálně nachází v Pobytovém středisku Havířov, kde obdržel podstatné informace k dalšímu postupu; uvedené doložil příslušnými listinami. Proto žalovaný navrhl, aby NSS návrhu na vydání předběžného opatření nevyhověl.

[4] Podle § 38 odst. 1 s. ř. s. *[b]yl-li podán návrh na zahájení řízení a je potřeba zatímne upravit poměry účastníků pro brozíící vážnou újmu, může usnesením soud na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Ze stejných důvodů může soud uložit takovou povinnost i třetí osobě, lze-li to po ní spravedlivě žádat.*

[5] V řízení o kasační stížnosti je založena pravomoc NSS pro případné vydání předběžného opatření (srov. usnesení ze dne 24. 5. 2006, čj. Na 112/2006-37, č. 910/2006 Sb. NSS). Pro vydání samotného předběžného opatření musí být dle citovaného usnesení současně (kumulativně) splněny tyto podmínky: „1) podaná kasační stížnost, řízení, o níž nebylo zastaveno, a to zásadně včetně kasační stížnosti mající vady, s výjimkou takových vad, že by z povahy věci bránilo o předběžném opatření rozhodnout (např. vada spočívající v tom, že by z kasační stížnosti nebylo zřejmé, jaké rozhodnutí krajského soudu se jí napadá); vadu bránící o předběžném opatření rozhodnout se soud pokusí odstranit, jde-li o vadu odstranitelnou, a pokud se mu to podaří, o předběžném opatření poté rozhodne, jakmile to bude možné; 2) návrh na vydání předběžného opatření; 3) potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro brozící vážnou újmu; 4) podané vyjádření ostatních účastníků k návrhu na vydání předběžného opatření, je-li takového vyjádření potřeba [...]“. Tyto podmínky jsou aplikovatelné i na nyní posuzovaný případ.

[6] V citovaném rozhodnutí se soud detailně zabýval i výkladem klíčového pojmu „vážná újma“, který je „[...] nutno vykládat relativně autonomně a izolovaně od předběžného posuzování (přesněji řečeno odhadování) budoucí úspěšnosti navrhovatele předběžného opatření v řízení ve věci samé. Vážnou újmu je v případě, že předběžným opatřením má být podle návrhu účastníka - soukromé osoby uložena povinnost správnímu orgánu, nutno rozumět zejména takový zásah do právní sféry účastníka (resp. pokyn či donucení s obdobnými důsledky), který – v případě že by byl v řízení ve věci samé sbledán sám o sobě nezákonným či sbledán součástí nezákonného komplexnějšího postupu správního orgánu – představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel. Vážnou újmu tedy budou zejména intenzivní zásahy do intimní sféry navrhovatele, do jeho vlastnických práv či do jiných jeho subjektivních práv, zejména těch, která mají povahu práv ústavně zaručených [...]. V praxi půjde zejména o snahy správního orgánu proti vůli účastníka - soukromé osoby získat o účastníkovi informace, jež má k dispozici jen on, odejmout mu věci, které oprávněně drží či má v oprávněné detenci, či zabránit mu ve výkonu jeho práv nebo jej v něm citelně omezit (např. v právu užívat vlastněnou či pronajatou věc, v právu podnikat či provozovat jinou hospodářskou činnost)“.

[7] Stěžovatel podal kasační stížnost a návrh na vydání předběžného opatření. Splnil tedy první i druhou podmínku pro vydání předběžného opatření. Podle NSS stěžovatel splňuje rovněž třetí podmínku pro uložení předběžného opatření, tj. že mu hrozí vážná újma, pro kterou je nutno zatímně upravit jeho poměry.

[8] K uvedenému závěru nicméně NSS dospěl vzhledem ke zcela specifickým okolnostem nyní posuzovaného případu. Stěžovateli nesvědčí postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 2 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel měl postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany pouze do skončení řízení o žalobě před krajským soudem. Jeho kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu o zamítnutí žaloby sice má ze zákona odkladný účinek (§ 32 odst. 5 zákona o azylu), to ovšem neznamená, že by cizinci (zde stěžovateli) v této fázi soudního přezkumu náleželo rovněž postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu citovaného § 2 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Cizinec je však oprávněn po dobu řízení o kasační stížnosti setrvat na území ČR (usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 1. 2020, sp. zn. III. ÚS 3997/19). Zde Ústavní soud vysvětlil, že cizinci na základě odkladného účinku kasační stížnosti svědčí postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany toliko pro účely setrvání na území; z tohoto usnesení však nelze dovodit, že by tak tomu bylo i pro účely práva na zajištění ubytování či základního hmotného zabezpečení.

[9] Cizinec je tedy v rámci řízení o kasační stížnosti oprávněn pobývat na území ČR, a to na základě potvrzení o strpění na území dle § 78b zákona o azylu. Zákon o azylu přitom jednoznačně stanoví, že právo na ubytování v pobytovém středisku a poskytnutí stravy mají pouze žadatelé o udělení mezinárodní ochrany (§ 79 odst. 3). Ministerstvo však může povolit

poskytnutí stravy a ubytování v azylovém zařízení i cizinci, který je strpěn na území podle tohoto zákona, a to po dobu platnosti potvrzení o strpění na území [viz § 79 odst. 5 písm. e)].

[10] Stěžovatel nemá postavení žadatele o mezinárodní ochranu ani nemá potvrzení o strpění na území. Nelze učinit závěr, že by stěžovatel byl případným ukončením ubytování v pobytovém středisku nějakým způsobem zkrácen na svých procesních právech. O tom ostatně svědčí skutečnost, že podal včasnou kasační stížnost a požádal o ustanovení zástupce soudem.

[11] Ačkoli není žádoucí, aby soud nahrazoval uvážení správního orgánu, zda má cizince (stěžovatele) ponechat v pobytovém středisku i po dobu řízení o kasační stížnosti, nelze vyloučit, že by v určitých specifických případech mohl žalovanému uložit, aby pobyt cizince v pobytovém středisku strpěl. Právě o takto specifický případ se přitom jedná v nyní posuzované věci, jak již dovedl NSS v usnesení ze dne 18. 3. 2020, čj. 3 Azs 28/2020-73. Nelze totiž odhlédnout od aktuální a specifické situace, kdy vláda ČR vyhlásila od 16. 3. 2020 nejméně do 1. 4. 2020 omezení pohybu osob pro celé území ČR, a nelze bez dalšího předvídat možnou celkovou dobu trvání tohoto stavu. K vyhovění návrhu na vydání předběžného opatření přistoupil NSS tedy právě s ohledem na probíhající pandemii „*koronavíru*“ (označovaného jako SARS CoV-2). Nebylo by žádoucí i s ohledem na zdraví jiných osob, aby stěžovatel zůstal na ulici, přestože za jiných okolností by bylo na něm, aby si zařídil ubytování, potvrzení o strpění atd. a případná neaktivita v tomto ohledu by šla k jeho tíži.

[12] NSS na základě výše uvedených úvah dospěl k závěru, že byly splněny podmínky pro vydání předběžného opatření. Proto zavázal žalovaného tak, jak je uvedeno ve výroku usnesení.

[13] Účinky založené předběžným opatřením trvají, pokud soud předběžné opatření předtím sám nezruší či nezmění, do dne právní moci rozhodnutí soudu o kasační stížnosti. NSS k tomu ale dodává, že vydání předběžného opatření žádným způsobem nepředjímá, jak soud rozhodne ve věci samé.

[14] O nákladech řízení o předběžném opatření rozhodne soud v rámci rozhodnutí o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 61 odst. 1, ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. dubna 2020

Ondřej Mrákota
předseda senátu